

EKONOMIUTSKOTTETS BETÄNKANDE 13/2004 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om europabolag och vissa lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 27 april 2004 en proposition med förslag till lag om europabolag och vissa lagar som har samband med den (RP 55/2004 rd) till ekonomiutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Jyrki Jauhiainen, justitieministeriet
- specialmedarbetare Markku Sorvari, finansministeriet
- regeringssekreterare Jaakko Hannula och regeringsråd Juhani Turunen, social- och hälsovårdsministeriet
- konsultativ tjänsteman Jouni Lemola, arbetsministeriet
- arbetsdomstolsråd Jorma Saloheimo, arbetsdomstolen
- direktör Martti Virtanen, Konkurrensverket
- jurist Raimo Husu, Finansinspektionen

- direktör Erkki Kontkanen, Bankföreningen i Finland
- ombudsman Pentti Kostian, Insättningsgarantifonden
- jurist Eeva-Maija Österman, Försäkringsinspektionen
- direktör Janne Lauha, HEX Integrated Markets Oy
- jurist Minna Helle, Akava r.f.
- jurist Katja Lehto, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- direktör Lea Mäntyniemi, Finska Försäkringsbolagens Centralförbund r.f.
- juridisk ombudsman Pekka Salomaa, Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund TT även som representant för Teknologiindustrin rf
- chefen för juridiska ärenden Kari Suominen, Nordea Bank Finland Abp.

Skriftligt utlåtande har lämnats av

- Handels Centralförbund
- Ersättningsfonden för investeringsskydd
- Tjänstemannacentralorganisationen FTFC.

PROPOSITIONEN

Den föreslagna lagen om europabolag innehåller nationella bestämmelser som kompletterar rådets förordning om stadga för europabolag. Bestämmelserna gäller bildande och registrering av europabolag, borgenärsskydd och skydd

för minoritetsägare vid fusion och flyttning av hemort, administrationen av europabolag och likvidationsförfarandet i ärenden som grundar sig på bestämmelserna i EU-förordningen samt bestämmelser om företagsledningens, revisorer-

nas och aktieägarnas skadeståndsansvar och straffrättsliga ansvar.

På europabolag tillämpas dels rådets förordning och de kompletterande bestämmelserna i lagen om europabolag dels bestämmelserna om publika bolag i lagen om aktiebolag enligt vad

som föreskrivs i rådets förordning. Europabolag har som regel samma rättigheter och skyldigheter som publika aktiebolag har enligt lagstiftningen på sin hemort.

I propositionen ingår dessutom ändringar i en rad andra lagar.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Ekonomiutskottet föreslår att lagförslagen godkänns med ändringarna nedan. Med undantag för det nya momentet i 2 a kap. 18 § i lagen om försäkringsbolag beror ändringarna på samordning med samma bestämmelser i samma lagar i RP 69/2004 rd.

Bolagsformen europabolag grundar sig på en förordning av EU-rådet. Förordningen är direkt tillämplig och bindande rätt. Vår nationella lagstiftning får bara innehålla specialbestämmelser om europabolag inom ramen för vad lagvalsbestämmelserna och bemyndigandena i förordningen tillåter. Den föreslagna lagstiftningen innehåller nationella bestämmelser som kompletterar förordningen om europabolag och gäller bildande och registrering av europabolag, registermyndigheter och andra myndigheter, borgenärsskydd och skydd för minoritetsägare vid fusion och flyttning av hemort, likvidation och upplösning av europabolag och bestämmelser om skadeståndsansvar och straffrättsligt ansvar.

Europabolag är en form av aktiebolag som ger aktiebolag från olika länder och övriga privat- och offentligrättsliga juridiska personer möjlighet att ordna med sina företagsstrukturer över statsgränserna. Europabolag kan också bildas i Finland. Aktiebolag som är verksamma i flera olika länder kan bilda europabolag och därmed avstå från sin koncernstruktur och samtidigt minska sina administrativa kostnader. Särskilt stora företag som bedriver tillståndspliktig finans- eller försäkringsverksamhet kan ha nytta av bestämmelserna.

Enligt utlåtandena till utskottet och motiven till propositionen måste det utredas om ersättningsgarantin och ersättningarna till investerare

kan ses över. På grund av europabolagen kan det bli aktuellt att samordna medlemsstaternas bestämmelser om insättningsgaranti och ersättning till investerare. I till exempel bestämmelserna om finansiering av insättningsgarantin har varken gränsöverskridande fusioner eller flyttning av hemort beaktats. Enligt uppgifter till utskottet kommer en utredning att göras under ledning av finansministeriet och då särskilt gälla finansieringen av insättningsgarantin. Utskottet finner det viktigt att man samtidigt utreder behovet att förbättra ersättningssystemet för placera- re samt av övrigt kundskydd.

Om det grundas ett europabolag av ett försäkringsbolag anser utskottet att det är viktigt att de finländska kundernas depositioner i ett sådant bolags filial tryggas i den omfattning som finländsk lagstiftning förutsätter. Utskottet menar att regeringen ska se till att de inhemska kreditinstituten och utländska kreditinstitut i form av europabolag har samma konkurrensförutsättning.

Ibruktageandets av Europabolagsformen kan underlätta sådana strukturella arrangemang i storbolag, genom vilka en verksamhet som tidigare bedrivits i ett finländskt bolag kan fortsätta i en filial till ett utländskt bolag. De viktigaste samhällsintressena när det gäller filialernas bokföring och bokslut hänför sig till beskattningen i Finland av den verksamhet som ett utländskt bolag bedriver i Finland.

EU förbereder ändringar i direktivet om ett gemensamt beskattningssystem för fusion, fission, överföring av tillgångar och utbyte av aktier eller andelar som berör bolag i olika medlemsstater. Enligt kommissionens förslag skall direktivet kompletteras med bestämmelser om euro-

pabolag och europaandelslag varefter direktivet också tillämpas på dessa bolagsformer. Utskottet understryker att beredningen bör ske på ett sätt som säkerställer skatteneutrala företagsregleringar.

Vad beträffar den verksamhet som ett utländskt finans- eller försäkringsbolag bedriver i en filial i Finland är det viktigt att bokslutet för det utländska bolaget upprättas och revisionen görs, också när det gäller filialen, enligt principer som garanterar att aktieägarna och investerarna samt tillsynsmyndigheterna i hemstaten får riktiga och tillräckliga uppgifter om hela bolaget. I Europa är det viktigt att vara extra noga med övervakningen och revisionen av filialer som kommer till på grund av fusion eller flyttning av hemort. Under ledning av handels- och industriministeriet utreds behovet av bestämmelser om bokföringsskyldighet, bokslut och revision i fråga om filialer. En förberedande utredning har redan startat.

Genom lagstiftningen i en medlemsstat får det föreskrivas att den behöriga myndigheten i medlemsstaten med hänvisning till allmänintresset för motsätta sig en fusion eller en flyttning av bolagets säte. I förslaget till lag om europabolag finns inga sådana bestämmelser. Enligt vissa yttranden till utskottet bör Finland ta in bestämmelser i lagen om europabolag om att det är tillåtet att motsätta sig fusion och flyttning enligt vad förordningen föreskriver. I samband med beredningen av propositionen fanns det bara ett konkret behov att ta in regler om myndigheternas rätt att motsätta sig fusion eller flyttning av hemort: om fusionen eller flyttningen kränker de försäkrade förmånerna. I förslaget till lag om ändring av lagen om försäkringsbolag föreskrivs att Försäkringsinspektionen kan förbjuda en fusion om det övertagande bolaget i fusionen registreras i någon annan stat än Finland och fusionen kränker förmåner som försäkringarna omfattar.

I Finland får bara finländska ömsesidiga försäkringsbolag eller aktiebolag med koncession från statsrådet bedriva lagstadgad arbetspensionsförsäkringsrörelse. Detta innebär att ett finländskt arbetspensionsförsäkringsbolag som uppgår i ett utländskt europabolag måste lämna

över sina försäkringar till ett annat finländskt arbetspensionsbolag innan de finländska myndigheterna ger sitt tillstånd till fusionen.

Också utländska försäkringsbolag från en EES-stat har rätt att bedriva lagstadgad olycksfallsförsäkring i Finland utan att bolaget etablerar sig här. Enligt uppgifter till utskottet måste det utredas om det behövs specialbestämmelser för det fall att ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad olycksfallsförsäkring omvandlas till europabolag eller flyttar sin hemort till en annan stat.

Regeringen har lämnat en proposition med förslag till lag om arbetstagarinflytande i europabolag (SE) (RP 107/2004 rd). I lagen ingår bestämmelser om stadga för arbetstagarinflytande i europabolag. Bestämmelserna bygger på direktivet om arbetstagarinflytande, som har samband med förordningen om europabolag. Lagen om arbetstagarinflytande i europabolag ska träda i kraft samtidigt med lagen om europabolag. Europabolag kan inte registreras förrän lagen om arbetstagarinflytande i europabolag har trätt i kraft. Propositionen har utarbetats på trepartsbasis.

Enligt propositionen ska arbetstagarinflytandet ordnas i första hand genom förhandlingar och avtal och, om avtal inte träffas, i enlighet med lagens sekundärbestämmelser. Lagen tillämpas på ordnandet av arbetstagarinflytandet i europabolag som registreras i Finland. Bestämmelserna om hur platserna i det särskilda förhandlingsorganet och i representationsorganet fördelas i Finland samt bestämmelserna om hur de ledamöter som representerar arbetstagarna i det särskilda förhandlingsorganet, representationsorganet och europabolagets förvaltningsorgan eller tillsynsorgan utses i Finland tillämpas dock oavsett i vilken medlemsstat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet europabolaget registreras.

Utifrån beredningsmaterialet och regeringens proposition kan den slutsatsen dras att arrangemangen kring arbetstagarinflytandet i europabolag inte i allmänhet påverkar finländska arbetstagarers möjligheter att delta i ett bolagsförvaltning jämfört med gällande lagstiftning. Enligt

utskottet är det viktigt att personalen och dess organisationer har klara rättsmedel när det gäller att trygga deras egna intressen.

Detaljmotivering

7. Lag om ändring av kreditinstitutslagen

Ingressen och 10 §. Utskottet har strukit hänvisningen till 10 § i ingressen eftersom paragrafen stryks i lagförslaget och i stället fogas till samma lag i proposition RP 69/2004 rd.

8. Lag om ändring av lagen om affärsbanker och andra kreditinstitut i aktiebolagsform

Ingressen och 5 a §. Av samma orsak som i lagen ovan har hänvisningen till 5 a § i ingressen och själva paragrafen strukits.

10. Lag om ändring av lagen om försäkringsbolag

Ingressen och 7 kap. 3 §. I likhet med ovan har utskottet strukit hänvisningen till 7 kap. 3 § 1

och 2 mom. i ingressen och själva lagrummen i lagförslaget.

2 a kap. 18 §. För tydlighetens skull har utskottet lagt till ett nytt moment där det sägs att det föreskrivs om försäkringstagarens rätt att säga upp ett försäkringsavtal i 16 kap. 18 §.

13. Lag om ändring av lagen om värdepappersföretag

Ingressen och 10 §. Utskottet har strukit hänvisningen till 10 § i ingressen och strukit det föreslagna nya 5 mom. på de grunder som nämns ovan i fråga om lagförslag 7.

Förslag till beslut

På grundval av det ovanstående föreslår ekonomiskutskottet

att lagförslagen 1—6, 9, 11 och 12 samt 14—16 godkänns utan ändringar och

att lagförslagen 7, 8, 10 och 13 godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag).

Utskottets ändringsförslag

7.

Lag

om ändring av kreditinstitutslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i kreditinstitutslagen av den 30 december 1993 (1607/1993) 11 a §, sådan den lyder i lag 588/2003, samt
fogas till (*utesl.*) lagen en ny 29 a § som följer:

10 §
(*Utesl.*)

11 a §
(Som i RP)

3 kap.
Kreditinstitutets verksamhet

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i RP)

29 a §
(Som i RP)

8.

Lag

om ändring av lagen om affärsbanker och andra kreditinstitut i aktiebolagsform

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 6 § i lagen av den 28 december 2001 om affärsbanker och andra kreditinstitut i aktiebolagsform (1501/2001) (utesl.) nya 3 och 4 mom. och till lagen en ny 6 a § som följer:

5 a §
(Utesl.)

6 och 6 a §
(Som i RP)

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i RP)

10.

Lag

om ändring av lagen om försäkringsbolag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 28 december 1979 om försäkringsbolag (1062/1979) (utesl.) 16 kap. 18 § 3 och 4 mom., sådana de lyder (utesl.) i lag 611/1997 (utesl.) samt fogas till 2 kap. 2 §, sådan den lyder i lagarna 389/1995, 611/1997 och 1381/2001, ett nytt 7 mom., till 2 a kap. en ny 18 § i stället för den 18 § som upphävts genom nämnda lag 611/1997 samt till 16 kap. en ny 13 a § som följer:

2 kap.
Försäkringsbolags bildande

(Som i RP)

2 §

2 a kap.

Bedrivande av direkt försäkring utomlands

18 §

(1—3 mom. som i RP)

Bestämmelser om försäkringstagarens rätt att säga upp ett försäkringsavtal på grund av bolagets hemort flyttning av finns i 16 kap. 18 §. (Nytt)

7 kap.

Bolagets ledning

3 §

(Utesl.)

16 kap.

Fusion och inlösen av minoritetsaktier

13 a och 18 §

(Som i RP)

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i RP)

13.

Lag

om ändring av lagen om värdepappersföretag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 26 juli 1996 om värdepappersföretag (579/1996) 10 a §, sådan den lyder i lag 596/2003, samt
fogas till (utesl.) lagen nya 20 a — 20 c § som följer:

10 §
(Utesl.)

10 a §
(Som i RP)

3 kap.

Värdepappersföretagets verksamhet

20 a—20 c §
(Som i RP)

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i RP)

Helsingfors den 15 juni 2004

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jouko Skinnari /sd
vordf. Jari Leppä /cent
medl. Arto Bryggare /sd
Sari Essayah /kd
Merikukka Forsius-Harkimo /gröna
Klaus Hellberg /sd
Reijo Kallio /sd
Esko Kiviranta /cent
Martti Korhonen /vänst

Miapetra Kumpula /sd
Seppo Lahtela /cent
Jere Lahti /saml
Klaus Pentti /cent
Antti Rantakangas /cent
Martin Saarikangas /saml
Sari Sarkomaa /saml
Juhani Sjöblom /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Eelis Roikonen, utskottsråd Pekka Nurminen.